

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska 6, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 653, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101. Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Slabi izgledi za uspeh posredovalne akcije Vatikana

V londonskih krogih smatrajo najnovejše posredovalne poskuse za novo intrigo, ki naj bi oživila propadli Laval-Hoarejev predlog

London, 14. januarja, r. Vesti o novih poskusih za mirno rešitev italijansko-abesinskega spora sprejemajo v angleških krogih z velikim nezaupanjem. Le tisk skrajne desnice se ogreva za te poskuse in jim pripisuje veliko važnost.

»Daily Express« zatrjuje, da bo predsednik belgijske vlade po izrecni želji belgijskega kralja ponovno odpotoval v London, da pridobi Baldwinja za najnovejši posredovalni načrt, za katerega se zlasti zavzemata Vatikan in belgijski kralj. Pacifistični tisk pa nasprotno vso to akcijo v naprej obsoja. »Liberal« in »News Chronicle« piše med drugim:

»Skovana je nova zarota, da bi dobil g. Mussolini nagrado za svoj napad na Abesinijo. Z načrtom Laval-Hoare tega niso mogli doseči, zato pa skušajo sedaj z novo akcijo, da bi s pomočjo masinerije Društva narodov dosegli isti cilj. List razlagata nato že znani načrt, po katerem naj bi Belgija 20. januarja v dogovoru z Vatikanom predlagala Društvu narodov, da odpošlje v Abesinijo posebno preiskovalno komisijo, da preišče način bojevanja. Njen pravi cilj pa naj bi bil »dosega miru«. Komisija naj bi sestavljala predloge za socialne in gospodarske reforme v Abesiniji. Po informacijah lista naj bi ta komisija razen tega izvedla še neke vrste plebiscit v onih krajih, ki so jih doslej okupirali Italijani. Člani komisije naj bi vprašali poglavarje posameznih plemen, predvsem abesinske dezertarje v Ogadenu in Tigreji, ali žele ostati pod Rimom ali pod Addis Abebo. Ni dvoma, da bi se vsi ti plačanci izjavili za Italijo. Na koncu list pravi, da se za Belgijo skrivata Musso-

lini in Laval, ki hoče tokrat pretihotapiti propadli pariški predlog preko Društva narodov.

Interesantno stališče zavzema v tej stvari »Times«. Njegov pariški dopisnik govori o težavni poti do miru in pravi med drugim:

Naj si bo razočaranje Italijanov zaradi neuspehov še toliko, ni verjetno, da je že tako veliko, da bi Rim pristal na razgovore o mirovnih predlogih, s katerimi bi soglašala Društvo narodov in Abesinija. V merodajnih krogih mislijo, da italijanska kampanja v Abesiniji kljub maršavim uspehom še ni prišla tako daleč, da bi se moglo računati na popuščanje Mussolinija. Na drugi strani pa je abesinski cesar še vedno gospodar nad tolikim ozemljem svoje države, da ni pričakovati, da bi on popustil in pristal celo na koncesije napadalcev. Zaradi tega je najbolj točno naziranje, da se položaj po propadu pariških predlogov doslej ni v ničemer spremenil. Glede vesti, da bo Belgija predlagala Društvu narodov, naj pošlje komisijo v Abesinijo, izraža list dvome, da bi to uspelo in dokazuje, da bi bilo to v nasprotju s paktom Društva narodov, ker je Belgija članica odbora osemnajstoric, ki vodi vso akcijo za izvajanje sankcij.

V nekaterih krogih celo opozarjajo na to, da je bil tudi prvi belgijski predlog, po katerem sta dobili Francija in Anglija mandat, da sestavita predloge za mirno rešitev abesinskega konflikta, v nasprotju s paktom Društva narodov ter da je zaradi tega treba enkrat za vselej zavrniti vse take poskuse zakulisnega reševanja sporov, za katere je merodajno edino Društvo narodov.

Nespremenjen položaj na abesinskih bojiščih

Na severni fronti napadajo Abesinci, na južni fronti pa pripravljajo ofenzivo Italijani

London, 14. jan. AA. Reuter poroča: Med tem ko se pričakuje ofenziva generala Grazianija na jugu, se nadaljujejo boji na severni fronti. V sektorju Makale abesinske čete inicijativno napadajo in poskušajo prodreti skozi prve italijanske vrste. Po vestih iz Eritreje so Italijani v krvavih borbah odbili več abesinskih napadov in pokrajini Tembienju južno od Makale. Ob tej priliki je italijansko lahko topništvo v zvezi z letalstvom zadalo Abesincem velike izgube. Nekli oddelki italijanske vojske, ki je vršil izvidniško službo južno od Makale, je naletel na neko abesinsko kolono, ki je prenašala živež. Po kratki krvavi bitki so Italijani deloma pobili deloma pa ujeli abesinske vojake, ki so spremljali kolono. Ves transport živeža so Italijani zajeli. V Eritreji tudi krozi glasovi, da se je del abesinske vojske uprl proti svojim poveljnikom zapadno od Makale; upor pa je bil z najstrož-

jimi odredbami zadušen in je bilo ob tej priliki 50 zarotnikov obošenih.

Brzojavke iz Addis Abebe poročajo, da ni bilo nobenih žrtev ob priliki bombardiranja Dabata od strani italijanskih letal. Dabat leži približno 120 km severno od jezera Tsana.

Reuterjev dopisnik poroča iz Mogadiscia, da je pričakovati na južni fronti važne dogodke in da se vsak trenutek pričakuje začetek Grazianijeve ofenzive. Italijani ne morajo objaviti cilja svojega pohoda, vendar pa se ve, da je najkrajši in najlažja pot v smeri proti Djidjigi in Hararju ob reki Fadan in Djerer čez Dagabur na desnem krilu Italijanov. Zdi se, da gre sedanjia italijanska linija od Valade na skrajnem levem krilu preko Damota na skrajnem desnem krilu prehajajoč Vadunadan in gre nato proti severu čez Gerlogubi k Ualualu.

Po mnenju nemškega generalnega štaba je Italija vojno v Abesiniji že izgubila

London, 14. januarja, r. Diplomatski urednik »News Chronicle« doznav, da je nemški generalni štab predložil Hitlerju obširno poročilo, v katerem razlaga svoje mnenje o italijansko-abesinski vojni. V svojem poročilu prihača nemški generalni štab do zaključka, da je Mussolini vojno v vzhodni Afriki že izgubil.

Poročilo so sestavili najboljši nemški strokovnjaki na osnovi podatkov, ki so jih zbrali odposlanci nemškega generalnega štaba na licu mesta na abesinskih bojiščih. Zaradi tega neuspeha Italije v Abesiniji so po informacijah lista v nemških krogih vedno manj razpoloženi za sodelovanje z Mussolinijem.

Kako so Abesinci prišli do tankov

London, 14. januarja, r. INS poroča, da je 1600 mož broječi oddelki Italijanov pri Endi Selas doživeli strahovit poraz. Abesinske čete so napadle italijanski oddelki iz zasede ter ga popolnoma uničile. Pri tem je padlo 800 Italijanov. Vseh 10 tankov, ki so spremljali italijanski oddelki, je padlo v roke Abesincev. Poročevalec »News Chronicle« v abesinskem glavnem stanu poroča o uničenju tega italijanskega oddelka na podlagi zasliševanja italijanskih ujetnikov naslednje podrobnosti: Italijanski oddelki, ki so svojo prodiranja koračali po neki dolini, kljub var-

nostnim odredbam je poveljnik oddelka prepozno uvidel, da je svoje čete zavedel v zasedo. V tesnem vzhodu v dolino so Abesinci, ki so zadnje zaščitnice Italijanov pasirale dolino, z velikimi skalami zapreli prehod. Obenem so z bližnjih višin otvorili strahovit ogenj iz streljnic. Italijani se zaradi starih višin niso mogli braniti proti abesinskim strojnicam. Učinek tega nenadnega obstreljevanja je bil strahoten. Polovica italijanske pehote, ki je koračala, ne da bi se od strani zaslišala, je v kratkem času padla. Ostali so se v paniki razbežali, da bi našli zaklone.

Abesinci so italijanske tanke vzele pod ogenj svojih strojnic. Večina tankov je kmalu postala nesposobna za nadaljni boj. Ko so Abesinci ustavili streljanje, so se s fanatično besnostjo vrgli na Italijane, ki se niso mogli več braniti. Prišlo je do boja od moža do moža. Le okrog 100 Italijanov je pobegnilo. Abesinci so zaplenili vse tanke, ki so jih odpeljali v Desie in uvrstili v poseben oddelki tankov, ki

10.000 dezertarjev iz Južne Tirolske

London, 14. januarja, AA. Sročnji »Evening Standard« prinaša poročilo posebnega dopisnika iz Innsbrucka. Njegov dopisnik Greece trdi, da je kljub ponovnim demantijem italijanskih oblasti točno, da mnogi italijanski vojni obvezniki nemške narodnosti beže iz Južne Ti-

rolske v Avstrijo. Greece trdi, da mu je profesor na vseučilišču v Innsbrucku dr. Reuss, prvak južnotirolskih Nemcev izjavil, da je od začetka vojne v vzhodni Afriki pobegnilo v Avstrijo 10.000 Nemcev iz Južne Tirolske.

Ranjeni švedski zdravnik umrl

Addis Abeba, 14. januarja, AA. Abesinska prestolnica je danes pod globokim vtisom vesti o smrti švedskega zdravnika dr. Lundströma, ki je podlegel ranam, dobljenim med bombardiranjem bolnice švedske misije pri Dolu. Na vseh javnih postojih so razobešene zastave Rdečega križa na pol droga. Službi božji za pokoj pokojnika so prisostvovali člani cesarske rodbine, člani vlade in diplomatskega zbora.

Pri pogrebu je govoril dr. Brown, delegat mednarodnega Rdečega križa, ki je med drugim hvalil požrtvovalnost članov Rdečega križa in dejal, da je smrt švedskega zdravnika zadela ne samo Švedsko, temveč vse organizacije Rdečega križa.

pred novimi težavami Laval

Danes se zopet sestane francoski parlament v znaku nove ofenzive levičarjev proti Lavalu

Pariz, 14. jan. AA. Ministrski predsednik Laval je obvestil večerj popoldne predsednika republike Lebruna o političnem položaju v zvezi z današnjim sestankom parlamenta. Glavno politično vprašanje v sedanjem položaju je datum, kdaj se bodo vršile nove volitve. Mišljenje parlamentarnih krogov je razdeljeno. Nekateri žele, da bi se volitve pospešile, drugi pa zahtevajo, da naj se volitve vrše v predpisnem času. Dasi je Laval očividno naklonjen čimprejšnjemu razpisu volitev, je vendarle verjetno, da bo vlada proučila stališče posameznih strank in šele nato sprejela končni sklep. To proučevanje bo vsekakor trajalo nekaj dni.

Iz okolice predsednika vlade se izve, da bo Laval na današnji seji ministrskega sveta predlagal, da naj se nove volitve vrše 22. in 29. marca. V parlamentarnih krogih se govori, da današnja seja vlade

ne bo imela večjega značaja, temveč da bodo važnejše odločitve padle šele na četrtkovni seji. Nekateri politiki trde, da bo v četrtek predložena v parlamentu interpelacija o splošni politiki vlade, Laval pa bo zahteval, da naj se diskusija o tej interpelaciji odloži in bo zahteval zaupnico proti debati o tej interpelaciji.

Dan za razpravo o interpelacijah bo v petek dopoldne. Mogoče bo interpelacija radikalnosocialističnega poslanca Gernuta o ligah izzvala politično debato, vendar je verjetneje, da bo parlament dal prednost poljedelski politiki vlade in tozadevnim interpelacijam, katerih je vloženo 31. Nato bo parlament obravnaval vprašanje volilne reforme. Več poslancev pripravlja predlog, da naj se dan novih volitev odredi čim prej, verjetno že ob koncu meseca marca, da bi se novi parlament sestaj že aprila.

Avstrija išče zavetje v Pragi

Praga, 14. januarja, v. Tukajšnji politični krogi pričakujejo z velikim zanimanjem prihod avstrijskega zveznega kancelarja Schuschnigga, ki bo posetil Prago v četrtek 16. t. m. Praški obisk ima namen potrditi, da se Avstrija ne strinja z revizionistično politiko Madžarske kljub tesnim diplomatskim odnosom med obema državama. Glavni vzrok potovanja avstrijskega kancelarja v češkoslovaško prestolico pa je skrb za bodočnost Avstrije, ki spoznava, da minevajo časi, ko je bdela nad njeno usodo fašistična Italija s svojo močno armado na avstrijski meji pod Brennerjem.

Avstrijci imajo dovolj prilike, da se lahko informirajo o pravem stanju prilik v Italiji ter o resničnem razpoloženju italijanskih množic. To pa je tako, da mislijo danes avstrijski državniki, da je treba nujno iskati novih poti za zavarovanje pred nemško nevarnostjo za primer kakš

zapatljajev v Italiji, ki bo imela tekom prihodnjih mesecev najbrže sama s seboj toliko posla, da ne bo mogla več brigati za usodo avstrijskih prijateljev.

V koliko bodo praški krogi lahko ustregli željam avstrijskih klerikalcev, ki iščejo danes zaščite za svoj režim v Pragi, bo pokazala bližnja bodočnost. Vsekakor so na delu zelo vplivne sile, da ne bi odšel kancelar Schuschnigg praznih rok iz Prage. Posebno živo so na delu češki klerikalci, ki poskušajo pomagati avstrijskim kolegom, kolikor je to pač v njihovi moči.

Gotovo povsem neosnovane pa so nade tistih dunajskih krogov, ki spravljajo obisk kancelarja Schuschnigga v zvezo z eventualno spremembo stališča ČSR v vprašanju habsburske restavracije. V tem pogledu ni mogoč noben kompromis, pa če bi ga dunajski diplomati tudi še tako dobro maskirali.

Izjava finančnega ministra

Zagreb, 14. januarja. O priliki svojega bivanja v Zagrebu je stopil finančni minister g. Dušan Letica v stike s tukajšnjimi gospodarstvenimi krogi ter jim pojasnil razna aktualna gospodarska in finančna vprašanja. V zvezi z uredbo o izdaji državnih bonov do zneska 500.000.000 je finančni minister izjavil, da se bo začelo upravljanje teh bonov ob koncu tega ali v začetku prihodnjega meseca. To pa ne v celotnem znesku, marveč samo po potrebah državne blaginje. Dosedanji odziv finančnih krogov po mnenju ministra v polni meri opravičuje nado, da se bo vsi teh bonov izvršil gladko in da bo naš denarni trg postopoma absorbiral več sto milijonov. Pogrešno je misliti, da pomeni ta emisija bonov neke vrste inflacijo. Nasprotno ta operacija je docela protinflatorna značaja. S to operacijo se obrača finančni minister na domači denarni trg in na domače gospodarstvo, nudi mu prihranke, da

svojo razpoložljivo ali slabo obrestovano gotovino kratkoročno boljše plasirajo. Z emisij novčanic Narodne banke ta operacija državne blaginje ni in ne more biti v nikakvi zvezi. Od Narodne banke ne zahtevamo niti pare. Potrebne vrste bonov dobili s prostovoljnim vpisom denarnih zadovov ter s strani našega gospodarstva, pričakujemo pa zlasti tudi sodelovanje rodoljubnega meščanstva. Zaradi tega se ne bo v nobenem primeru povečal obtok novčanic, pač pa se bodo mrtvi kapitali vrnili v gospodarstvo. Niti vlada v svoji deklaraciji niti jaz v svojem ekspoziciji k proračunu za prihodnje proračunsko leto nisem opustil pritike naglasiti, da ostanejo neomajno zvesti politiki stabilnosti našega denarja. To politiko bomo do oledno izvajali. Zaradi tega so vse vesti o devalvaciji našega narodnega denarja zlasti tudi v zvezi z razdelitvijo brez vsake osnove.

Strahovita razdejanja potresa v Ameriki

Bogota, 14. jan. AA. Havas poroča: število smrtnih žrtve zaradi potresa v pokrajini Marino znaša okrog 300. Od teh je bilo v vasi Lacorex, 20 km od Tukeresa ubitih 200 oseb. Tam je v noči na petek zemlja zasula s kamenjem 40 hiš. Plaz zemlje je bil 12 m debel. Včeraj je drug velik plaz zemlje in kamenja zasulo vas Igag, vendar pa se je prebivalstvo pravčasno rešilo. Mesta Pinzon, Alban in Guatarija so popolnoma porušena. Tam je bilo mrtvih 50 oseb. Po ruševinah razkopava mnogo otrok, ki so v katastrofi izgubili starše in ki sedaj nimajo niti skorje kruha. Velike množice zemlje in kamenja, ki so zasule poti, zelo ovirajo pomožno akcijo. Vulkan Monte Manzana še vedno bruha. Ptice, ki letijo nad žrelom, popadajo mrtve, zastrupljene od plinov.

Amerikanci na umiku

New York, 14. januarja, o. Senator Ney, predsednik odbora za nadzorstvo nad izvozom orožja in municije je podal novinarjem daljšo izjavo, v kateri poudarja, da je pristal absolutne nevtalnosti Zedinjenih držav ter je odločno proti temu, da se razširjajo sankcije proti Italiji s prepovedjo izvoza petroleja. Italija bi v tem primeru lahko upravičeno očitala Zedinjenim državam, da so kršile svojo nevtalnost. Ameriška vlada mora v vseh takih primerih strogo čuvati svojo nevtalnost, zlasti v primerih, kjer ni neposredno prizadeta korist Amerike.

Senator Ney pri tem svojim stališču ni osamljen. Tudi senator Borah je istega mnenja ter zastopa stališče, da mora Amerika tudi še nadalje strogo braniti načelo svobode morja ter nastopiti proti vsakemu omejevanju tradicionalne pravice, da more tudi v primeru vojne vzdrževati trgovske zveze z vsemi državami brez razlike, ali so udeležene pri kakih vojni ali ne. Ničde nima pravice ovirati ameriške trgovine, najmanj pa ameriška vlada sama.

Mednarodni ukrepi proti terorizmu

Zeneva, 14. jan. AA. Havas poroča: Odbor za pobijanje terorizma bo predložil verjetno svetu dva načrta mednarodne pogodbe. Prvi načrt bo predlagal pomoč državnih zakonodaj za pobijanje terorizma, drugi načrt pa bo predlagal ustanovitev mednarodnega kazenskega sodišča.

Benzin iz premoga

Praga, 14. jan. AA. Te dni bo objavljena nova češkoslovaška tovarna umetnega bencina, ki se dela iz premoga. Tovarna je bila osnovana s holandskim in češkoslovaškim kapitalom.

Čudni argumenti ameriških odvjetnikov

Chicago, 14. jan. AA. Havas poroča: V teku nekakega procesa je neki nezadovoljni odvjetnik med razpravo ubil odvjetnika, svojega nasprotnika s strelom iz revolverja. Na to je izstrelil dva strela na predsednika sodišča, vendar pa ga ni zadela. Nato se je hotel morilec ubiti, pa so mu to preprečili.

Huda avtomobilska nesreča

Berlin, 14. jan. DNB poroča: V Spisenu se je prevrnil avtobus, na katerem je bilo 40 potnikov, ki so se peljali na proslavo saarskega plebiscita, 7 potnikov je hudo ranjenih, 12 pa lažje.

Vremenska poročila

Vremenska poročila Jugoslovenskega zimske-sportnega saveza in Zveze za tujski promet z dne 14. januarja 1936: Bistriča-Bih. jezera po stanju danes: 1°C, pooblašilo se je, visoka megla, Radeče-Planica po stanju danes: -2°C, barometer pada, pooblašilo se je, mirno, 10 cm srenja. Kranjska gora po stanju danes: -2°C, barometer pada, pooblašilo se je, mirno, 10 cm srenja. Vrše, Krnica in Tamar po stanju danes: 30 cm srenja. Dom SK Hiriše v Planici, dne 13. jan.: 0°C, 20 cm srenja, 3 cm novega snega. Smuka ugodna. Staniševa kofa po stanju 13. jan.: snega 3 m, 30 cm prišča, vreme jasno, okoli koč sneg malo spihan, hoja prav dobra. Smuka idealna. »Pisti« Revit, dne 13. jan.: -4°C, megla, sneži, veter severozahodni, na 40 cm podlagi 10 cm prišča. Smuka prav dobra. Pohorje po stanju 13. jan.: Kofa na Pesku: -4°C, jasno, drobno mede, 45 cm snega. Smuka prav dobra. Senjorjev dom: -5°C, jasno, lahka meglica, mirno, na 30 cm podlagi 25 cm suhega snega. Smuka prav dobra.

Borzna poročila.

Carib, 14. januarja. Beograd 1.-, Pariz 20,28, London 15,20, New York 30,88, Bruselj 52.-, Mifan 24,50, Madrid 42,05, Amsterdam 308,98, Berlin 128,65, Dunaj 66,90, Praga 12,74, Varšava 57,96, Bukarešta 3,60.

Na morsko dno smo pogledali

Predavanje prof. dr. Kuščerja pod okriljem ljudske univerze

Ljubljana, 14. januarja. Vsaka naša sezona predavanj je skoraj prebogata; slišimo toliko predavanj, da ne znamo več ceniti predavanja, ki je v resnici dogodek za naše razmere. Eno takšnih predavanj je bilo središče našega zanimanja. Predaval je prof. dr. L. Kuščer, ki je v resnici predaval suho kakor predavajo nekateri znanstveniki, temveč nam je večje prikazal prave senzacije iz življenja na morskem dnu, ki ga dosegajo vsi znanstveniki raziskavajočemu morju. Niti strokovnjaki, ki se bavijo s proučevanjem živalskega na morskem dnu, nimajo v splošnem še povsem jasne slike o tudežih, ki so bili skrivni človeškim očem, dokler se ni spustil v batimetrijo na morsko dno Američan Beebe, ki je dosegel največjo globino 923 m.

Predavanje je bilo tako ilustrativno, da si nismo mogli želeli bolj nazornega. Nešteto dobrih slik nam je pokazalo, česar bi ne mogli razložiti dovolj jasno predavatelji. Sama beseda pa tudi ne more nikdar naslikati ter prikazati pred oči poslušalcev česar bi imeli najbujnejšo domišljijo, čudovitih živali, živčevij v brezdanjih globinah morja. Znanstveno obvladovanje predmeta ter poznavanje psihologije poslušalcev dovolj uspešnega predavatelja, da v lahki in kramljajoči obliki vodi laika varno v območje največjih znanstvenih vprašanj. Predavatelj nam je po kazal v glavnem vse velike priprave za raziskavanje morskega dna v velikih globinah iz batimetrije ter s tem raziskavanje spretno kakor dober radijski poročevalec, ki zna živo in zanimivo pripovedovati, kar zanima vse. Tako smo tako rekoč mimogrede zvedeli marsikaj, česar bi si najraje ne pridobili tako kmalu niti v znanstvenih publikacijah. Sprevideli smo pa tudi, da gledamo na tako znano ameriško civilizacijo in ameriške podvige preveč zviška ter ne znamo ceniti velike požrtvovalnosti ameriških strokovnjakov. Daleč pa tudi zaostajamo za ameriško javnostjo v tem, kako zna ceniti znanstveno delo. Če so v Ameriki znanstveniki mnogo bolj popularni kakor pri nas, to ne škoduje znanosti, temveč ji celo koristi. Znanstvena društva imajo namreč veliko zaslonbo v javnosti, imajo nešteto podprtelcev ter prijateljev in zato tudi vprava bina donarstva sredstev. Kakor je vse velikopotezno v Ameriki, je tudi velikopotezno delo znanstvenikov raziskovalcev, ki jih ne ovirajo nikdar denarne težave.

To smo lahko spoznali po izredno temeljitem in silno dragem pripravljalnem delu, ki je bilo potrebno za spuštanje v morske globine, ki jih človek dotlej še ni dosegel. Beebe je več let raziskoval živalsko morskega dna ter natočil preiskavi ogromno porušeno dno; dolga leta so držali bleto iz morskih globin okrog (1000 m) in v labora-

toriju preiskovali živalstvo, ki so ga privlekli na površje. Raziskovalec je hotel temeljito poznati živalstvo, preden bi se spustil na dno, da bi lahko opazoval živali neposredno na dnu s tem večjim znanstvenim uspehom. Zavedal se je pa, da kljub vsemu proučevanju zgoraj ne more ničesar vedeti, kakšno je v resnici življenje tam, kamor se človek ni spustil. To pa, kar je videl na lastne oči v morskih globinah iz tesne kovinske krogle, je presegalo vsako domišljijo. Fantastični filmi o življenju na morskem dnu so mnogo premalo fantastični. Slike so nam pokazale čudovišča, ki jih je odkril raziskovalec v morskih globinah, in že slike same na sebi so zbujele presenečenje, kakor da so le pod razdraženo domišljijo. Toda verjeti moramo, saj gre za znanstveno delo. Najzanimivejši so svetilni organi živali, ki žive v morskih globinah, kamor več ne prodre sončna svetloba. Živali se svetlikajo v čudoviti svetlobi kakor prikazni iz bajk. Nekateri pojavi so raziskovalcu vprava prestrašili, dokler si jih ni vedel razlagati. Tako je n. pr. neki rak bruhal silno svetleč snov, podobno, kakor spuška sira črnilo, da se v nji skriva. Rak pa z močno svetlobo straši svoje sovražnike. Tudi na dnu morja je ostra borba za samoohrano med živalmi. In narava je opremila živali za življenjsko borbo s fantastičnim orožjem, čudovitimi svetlobnimi organi, ne navadnimi tipalkami, ogromnimi žreki, velikimi ali periskopskimi očmi, z nevarnimi čeljustmi, barvno svetlečimi se organi itd. Ni šala, če povemo, da je raziskovalec odkril tudi ribo, ki je izredno podobna ribiču; ima tipalko v obliki palice, vrvice in trake, na koncu tipalke pa svetilni organ, ki v resnici privablja žrtev v žrelo čudovitega ribiča. Zato je neki humoristični list glede na to odkritje pripomnil, da je raziskovalec odkril na morskem dnu pristranskega ribiča, popolnoma takšnega, kakršnega poznamo sicer, samo z eno razliko, da bi z njimi kazal, kako velike ribe so mu ušle.

Predavanje je bilo tako zanimivo, da so poslušalci odklonili predlog, naj bi ga predavatelj prekinil in nadaljeval drugič, ki je trajalo že precej čez odmerjeni čas. Vztrajali so, toda predavatelj je moral vseeno zelo pohititi in nam ni mogel povedati marsičesa, kar nam je hotel.

Šanje se ne sme kratkoma zanemariti, češ ni kredita, kajti tukaj gre za zdravje naroda, za zdravje naše mladine, naše bodočnosti in zato je dolžnost vseh merodajnih činiteljev, da to humano ustanovo čimbolj podprejo. Zdravniki sami v svoji požrtvovalnosti ne morejo delati čudežev, če ni učinkovitejših zdravil. Zdravniki sam, zlasti vodja dispanzerja dr. Simoni, ni storil več nego je mogel. Na rentgenu bratovske skladnice je bilo pregledanih 1425 bolnikov, izmedki so bili pregledani 142 bolnikom, tuberkuloznih reakcij je bil izvršenih v 2689 slučajih, sedimentacija krvi je bila izvršena pri 383 bolnikih in končno umetni pneumotoraks je bil dan 337 bolnikom. Zdravil pa je bilo izdanih le za 1530 Din in ta svota se nam zdi nizka. Seveda na kakšno dražjo učinkovitejša zdravila vprav radi pomanjkanja sredstev ni misliti. Pač pa je bilo izdano 5565 l mleka v iznosu Din 11.130.

Največjo važnost je vodstvo dispanzerja polagalo na protijetično propagando. Kjerkoli je bilo mogoče, se je prebivalstvu poučevalo o nevarnosti te ljudske kuge in dajalo se je nasvete, kako se je ubranimo. Zaščitna sestra je imela lani 10 enournih predavanj o socialni higieni in zaščiti pred tbc na gospodinjski šoli v Trbovljah. Najvažnejše delo pa se nam zdi biološka preiskava na okužitev s tbc. bacilom pri šolski deci na narodni šoli Trbovlje-Vode, kjer so se pokazali presenetljivi rezultati. Odslej naprej bo dispanzer vodil tudi stalno evidenco o šolski deci, o gibanju dejstva med njo in o vztrajnem in sistematičnem zdravljenju šolske mladine, na vseh šolah. Slejkoprej pa so dispanzerju potrebna dovoljna sredstva za uspešno zatiranje jetike v revirjih, kajti prava nesreča bi bila za naš narod in državo, če bi pri vseh požrtvovalnosti in dobri volji naših zdravnikov radi pomanjkanja sredstev ostalo le na polovici poti ali pa da bi dispanzer svoje človekoljubne misije sploh ne mogel več vršiti.

PO POROKI

— Čuj, jaz sem vedno mislil, da imaš denar, zdaj se je pa izkazalo, da nimaš niti belica.

— Saj sem ti vendar pravila, da si mi vse na svetu.

lastni čebelnjak v podgorjanski vasi Cerovcu, kamor bodo člani lahko poslali proti majhni odškodnini svoje četele v pašo. Tajnik je obnem ugovoril, da so četele medu še kolikor toliko stalne, manjka je kontrola medu, ki se razpega po trgovinah in na trgu. Sprito tega se bo v tekočem letu ustanovila pri podružnici kontrolna stanica medu. Priredila pa se bodo zimski in letni strokovni tečaji. Blagajnik g. Setina Jože je navedel, da ima podružnica preko 5000 — Din premoženja.

Član širšega odbora g. Vales je podal poročila o sejah širšega odbora v Ljubljani in omenil, da je odbor izdal pravila o zaščitni kužnih boleznih pri čebelah, obnem da je odbor kupil prostor na Tyrševi cesti za postavitev Jančevega doma. Pri odboru so se tudi vršili izpitni tečaji za čebelarje strok. učitelje, čebelarje mojstre in izvedence za kužne bolezni čebel. Kot zastopnik širšega kmetijskega odbora se je oglasil k besedi g. Lilijski ter omenil, da podružnice dobre podporo, le s pravilno sestavljenimi prošnjami in morajo biti odposlane potem občinskih kmetijskih odborov na sres. kmet. odbor. Pri vseh teh je bil ponovno izvoljen stari odbor s predsednikom g. ing. Urbasom na čelu.

Iz Ptuja

— Zopet ta nesrečna pijača. V petek se je po mestu razširila vest, da so v Jiršovih fantje zopet nekoga ubili. Kolikor so je moglo dosedaj ugotoviti, so se sešili že v četrtke okoli 15. popoldne pred hišo posestnice Lize Firbas v Jiršovih fantje Karl Zajko iz Trnovske vasi, ter Jožef Nerat in Franc Potočnik iz Vintarcev. Vsi so bili že nekoliko vinjeni in nenadoma so se spopadli. Zajko je vrgel v Nerata dolg kuhinjski nož in ga ranil na vratu, kakor sta planila nanj Nerat ni Potočnik ter ga začela pretepati s topim predmetom, da je na mestu izginil. Oba Nerata in Potočnika so orožniki aretirali in jih privedli v ptujske sodne zapore. Sodna komisija bo dognala vzrok pretepa in pa vzrok smrti. Zajka, ki leži v trtnišnici pri Sv. Urbanu.

— Težka nezgoda. Viničar Anton Matko iz Janjkove vrha je bil z drugimi delavci zaposlen v gozdu pri podiranju dreve. Nenadoma pa se je podrl hrast nanj in ga pokopal pod seboj. Potegnili so ga izpod drevesa s polomljenimi uti. Bil je tako poškodovan, da mu je na nogi zlomljena kost naravnost predrla kožo. Prepeljan je bil v bolnico.

— O uboju Karla Zajka v Jiršovih še doznavamo, da sta ga napadla Nerat in Potočnik tako obdelala, da je imel pokojni tudi več reber zlomljenih. Ko sta ga na tleh ležečnega obdelovala, ju je mlo prosil, naj ga pustita vsaj pri življenju, pa v razjarjenosti nista hotela slišati njegove prošnje. Zajko kakor tudi oba napadalec so poročeni. Nerat in Potočnik sedita v ptujskih sodnih zaporih.

Invalidi so zborovali

Novo mesto, 13. januarja. V sejni dvorani mestnega magistrata se je vršilo v nedeljo dopoldne zborovanje volnih invalidov. Ob lepi udeležbi je občni zbor otvoril s pozdravnim nagovorom ob navzočnosti ban. svetnika g. D. Vebela, predsednika organizacije g. Ivan Robas. V svojem poročilu je predsednik omenil delovanje odbora v preteklem letu in poudarjal, da se ni moglo doseči zboljšanje invalidskega zbora, akoravno delujejo na to vsi krajevni odbori v državi kakor tudi središnji in oblastni odbori. Kljub temu se zakon, ki bi se moral izpremeniti v prilog invalidov, ne popravi. Naštevaj je krivice, ki jih s tem trpe vojne žrtve in vdove. Vzpodbujal je zbrano članstvo k skupnamu in še vztrajnejšemu delu. Vsi invalidi vdove in sirote naj se organizirajo, ker le v močni organizaciji je pričakovati zboljšanje položaja invalidov. Za pomoč je naprosil tudi navzočega banovinskega svetnika in mu predložil vso mizerijo vojnih žrtv, katerim organizacija ne more pomagati, ker je društvena blagajna prazna.

Poročilo ostalih funkcionarjev so bila vzeta na znanje in so zborovalci dali staremu odboru razrešnico. K besedi se je javil ban. svetnik g. Vebela in omenil, da sam vidi krivice, ki se gode vojnim žrtvam z zakonom iz l. 1929. Tudi on je vzpodbujal članstvo k združitvi v močno organizacijo. Omenil je tudi, da je bil do pride v letošnjem zasedanju narodne skupščine na vrsto tudi invalidski zakon. Obnem pa je obljubil, da bo vsako vojno žrtev podpiral z nasveti in sploh kar bo v njegovi moči. Za predsednika je bil izvoljen ponovno g. Ivan Robas.

Beleznica

KOLEDAE

Danes: Torek, 14. januarja katoličani: Hilarij

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Mladost za denar
Kino Ideal: Tarzan neustrašni
Kino Sloga: Dantejev pokel
Kino Union: Mala mamica
Kino Šiška: Nj. Vis. Postrešček
Ljubljanski klub predavanje g. dr. Elgon Stareta o analizi strukture češkoslovaško jugoslovenskih gospodarskih stikov in možnosti njihove poglabitve ob 19.30
Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, predavanje dr. inž. Miroslav Kasala ob 20. v društvenem lokalu
SPD: predavanje dr. Mihe Potočnika ob 20. v Delavski zbornici
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Gartus, Moste — Zaloška cesta.

Naše gledališče

D R A M A

Torek, 14. januarja: Siromakovo jagnje, C. Sreda, 15. januarja: Kako bogatosti, Red Sreda
Četrtek, 16. januarja: zaprito (generalka)
Petek, 17. januarja: Pesem s ceste. Premiera. Proslava 35 letnice umetniškega delovanja Josipa Gradiša - Daneša. Izven.
Pesem s ceste je drama ljudi, ki živijo v predmestju. Trije brezposelni muzikanti: z vsemi darovi narave obdarjeni cigan Miško, življenjski filozof in cheplinski človek s toplim srcem Kristof, ter od vseh najbolj zavrženi Karl žive v prijateljsstvu. Vsi za eno, eden za vse. Ko pridejo slučajno do denarja, pa odpove v ognju življenja najmanj preizkušeni Miško. Zapustiti hoče oba prijatelja in svojo življenjsko družico Ano, kateri se ponudita Kristof in Karl za moža. To vrne Miško ravnovesje. Tako je kratka vsebina izredno učinkovitega dela, ki bo imelo premiero v petek 17. t. m. v drami. Premiera bo obnem proslava 35 letnice umetniškega udejstvovanja Josipa Gradiša - Daneša.

O P E R A

Torek, 14. januarja: Carmen. Red B. Goštje dr. Adrian.
Sreda, 15. januarja: Præsentant grad. A. Četrtek, 16. januarja: Salome. Red Četrtek.
Petek, 17. januarja: zaprito.

Stric Kastelic

predava o smučanju

To vam je bilo zabaven večer v četrtku v restavraciji »Pri levu«. Prostorni salon je bil nabito poln smučarjev in planincev, ki so prišli, da čujejo g. Antona Kastelica, po domače »planinskega strica« o njegovih vseh selih in žalostnih dogodivščinah na smuki. Segavi stric je povedel zbrano družbo v planinski svet od šmarne gore preko Katarine in Kravca v carstvo očaka Triglava, kjer je doživel najlepše trenutke bele opojnosti. Zbrani poslušalci so pazljivo sledili njegovemu predavanju, ki ga je le tu pa tam prekinil vesel smeh. Polni dve uri je zabaval stric smučarje in vmes je zapel kako planinsko, zbrano garda pa z njim. V znak priznanja so mu hvaležni poslušalci poklonili lepo diplomu, brhka pa lorvorjev venec.

Skoda, da sta dve uri prisrčne zabave tako naglo minili. Splošno želja je, da bi nam stric kaj kmalu zopet predaval o smučarstvu za slovo izreč dal »diagram«, za katero so se navzoči kar pullili in če slučajno ni bilo vizitke ali papirja pri roki se je podpiral kar v »puderdozo«. Takih prijetnih večerov si želimo še več! — Smučar.

Martina Ogorevca ni več med živimi

Ljubljana, 14. januarja. V Slov. Konjicah je preminul v nedeljo nester svojega kraja in okraj Martin Ogorevec. Pokojnik je bil rojen 1847 v selu v Pisciach v priprosti kmeti hišici. Zaradi njegove izredne bistroumnosti so ga stariji imenovali trgovskemu poklicu. Po izpolnjenju učni in sodniški deli je

skem srezi. Ogromne so bile njegove materijalne žrtve za narodno naprednostvar. Ob kritičnih trenutkih je vodil vse Slovence iz Konjic v svoj gostoljubni vlograd. Tu jih je bodril z ognjevitimi besedami in izrednim gostoljubjem.

Odkrito se je udeleževal pokojni tudi v napredno političnem delu. Še pod Av-

Krištofič 7, Kenda 9 let

Maribor, 13. januarja. Razprava proti Kendi, Krištofiču in Wolfodu je trajala včeraj vse dopoldne deloma popoldne. Najprej je bil zaslišan, kakor smo že poročali Krištofič, nato pa Wolfod, ki se je moral zagovarjati zaradi ponarjanja njegovih podpisov na menicah. Zatrjeval je, da mu je te menice predložil pokojni Zunkovič in da ni vedel, da so podpisali falsificirani. Trejti je prišel na vrsto Kenda, ki je podrobno opisal kako so ustanovili združge in kako je šel posel od rok. S pokojnim Zunkovičem je sklenil pogodbo, po kateri je sprejel za svoje delo 2500 Din mesečno in od začelka tudi 50% čistega dobitka od vseh sklenjenih kupcij. Ker je šla kupcija v klasje, je sam znižal provizijo na 12%.

Nato je bil zaslišan odvetnik dr. Šnadel kot upravitelj konkurzne mase in izvedenec. Razprava, ki je bila ob 12.30 prikinjena, se je ob 15. nadaljevala. Po govoru državnega tožilca Severja sta govorila še zagovornika dr. Rapotec in dr. Faninger, nato pa je predsednik senata dr. Tombak razglasil obsodbo.

Ignac Krištofič je bil obsojen na 7 let robije, Franc Kenda pa na 9 let robije. Ker sta se morala zaradi afere »Edinost« zagovarjati že pred sodiščem v Zagrebu in sta bila tam pred leti obsojena, bo Krištofič odsedel samo še tri leta, Kenda pa 5 let robije. Oba sta bila tudi obsojena na trajno izgubo častnih pravic, dočim je bil Wolfod oproščen. Tudi Krištofič je bil v drugi točki glede ponarjanja mente oproščen. Državni tožilec je zaradi tega vložil priziv. Krištofič je bil s kaznijo zadovoljen, dočim si je Kenda izprosil večletni rok za premisele. Prosil je tudi, če sme kazen prisedeti v Lepošlavi.

PRIDE!
Kino UNION Pri belem konjičku
Slager sezone!

bil tam pred leti obsojena, bo Krištofič odsedel samo še tri leta, Kenda pa 5 let robije. Oba sta bila tudi obsojena na trajno izgubo častnih pravic, dočim je bil Wolfod oproščen. Tudi Krištofič je bil v drugi točki glede ponarjanja mente oproščen. Državni tožilec je zaradi tega vložil priziv. Krištofič je bil s kaznijo zadovoljen, dočim si je Kenda izprosil večletni rok za premisele. Prosil je tudi, če sme kazen prisedeti v Lepošlavi.

PRIDE!
Kino UNION Pri belem konjičku
Slager sezone!

vih poročil sledi, da se je gostilničarju Kropfu priznala krajevna potreba gostilne. Dodeli se stanovanje ravnatelju meščanske šole. Plenum je odobril znatno znižanje najemnin v mestnih hišah. Gospodarsko obrtnemu razstavnemu odboru v Ptuj se je naklonila podpora v znesku Din 4.000. V kuratorij obrtne nadaljevalne šole je bil izvoljen predsednik g. dr. Remec in m. s. širec Franc. Sportnemu klubu »Dravac« se je črtala najemnina. Tvrčki Ferdinand Pihler iz Ljubljane so se dodelili primerni prostori za ustanovitev tkalnice v bivši dominikanski vojašnici in sicer za dobo 5 let brezplačno pod pogojem, da tvrdka izvrši nekatere adaptacije na svoje stroške, v domovinski zvezi sta bila sprejeta mestni predsednik g. dr. Remec in Josip Kaisersberger. Potrdili so se tudi sklepi ubožnega sveta.

PRIDE!
Kino UNION Pri belem konjičku
Slager sezone!

Zatiranje jetike v rudarskih revirjih

Trbovlje, 13. januarja. Kolike važnosti je za zatiranje jetike v rudarskih revirjih trbovlejski protituberkulozni dispanzer, se najbolje vidi iz tega da je bilo lani v tem dispanzerju zdravniško pregledanih in zdravljenih nič manj kot 1957 ljudi. Seveda se ne more reči, da so bili vsi ti ljudje na jetiki bolni, toda dejstvo je, da so se bodisi čutili sami bolni ali pa da so postali dispanzerskemu nadzornemu osebju ali pa zdravnikom sumljivi in so bili pozvani k pregledu. Že dejstvo, da se vrši nad prebivalstvom v revirjih sedaj s strani PT dispanzerja stalna kontrola, glede jetičnih obolenj, vpliva pomirjevalno na ostalo prebivalstvo zlasti pa na starše, ki so prejšnja leta stihili nevarnost, ki preti s te strani njihovim otrokom, pa si niso mogli poma-

gati. Sedaj pa se borba proti tej ljudski kugi sistematično vodi, bolnike se dovaja v dispanzer, jih navaja k pravilnemu življenju in kolikor je to mogoče lažje bolne se sistematično zdravi, težje slučaje pa izločuje in izolira od zdravih, sploh se vodi o jetiki v revirjih točno evidenco. Žal, da primanjkuje dispanzerju potrebnih sredstev, saj že sedaj z sedanjimi skromnimi sredstvi vrši skoro čudeže. Tako je lani od 1957 preiskanih ugotovili pri 398 moških in 240 ženskah jetiko, od tega zopet je imelo 147 moških in 126 žensk odprto jetiko, 98 moških in 50 žensk je imelo drugo bolezen, pri 202 moških in 218 ženskah pa je bil pregled negativen. Vendar pa moramo naglasiti, da pomeni že število 638 tuberkuloznih odnosno 273 bolnikov z odprto tuberkulozo število, ki daje misliti.

Te nesrečnike je treba ozdraviti, toda za zdravljenje in sicer uspešno zdravljenje je treba predvsem sredstev. To vpra-

DNEVNE VESTI

— Anketa o položaju tekstilnih in rudarskih delavcev pri služenjcih, 26. in 27. t. m. bo v Beogradu kongres Delavskih zbornic, obenem se pa bodo vršile tri posebne ankete, 23. t. m. bo anketa o zaščiti služenjcih, 24. t. m. anketa o položaju delavcev v tekstilni industriji, 25. t. m. pa anketa o položaju rudarjev. Delavske zbornice so pripravile za te ankete obširno gradivo. Na anketah bodo sodelovali tudi delavske in meštanske sindikalne organizacije po svojih delegatih. Ljubljansko Delavsko zbornico bodo zastopali gg. Sečelj, Uratnik, Juvan in najbrž tudi dr. Bohinjc. Kakor druge Delavske zbornice je tudi ljubljanska pripravila za kongres in za vse te ankete mnogo gradiva. Pred kongresom Delavskih zbornic bo seja centralnega tajništva na katerih bo do ločen dnevni red kongresa. Na tej seji se bo razpravljalo o ostanki centralnega tajništva Delavskih zbornic dr. Zivka Topolovića.

KINO SLOGA

Telefon 27—30

Danes ob 16. 19.15 in 21.15 uri
Premiera grandioznega vefilma

Dantejev pekel

Po Dantejevem nesmrtnem delu »Inferno«. Nad 5000 sodelujočih. Film strahu in groze! Muke in trpljenje posužljenih duš! Največji film sezona!

— Kmečka zaščita in inozemci. Zadnje čase je bilo sproženo vprašanje ali so delavci kmečke zaščite tudi tuji državljani, če imajo v naši državi zemljiško posest in če izpolnjujejo vse pogoje, pod katerimi so naši državljani deležni te zaščite. Mnenja so v tem pogledu deljena. Trgovinsko ministrstvo je bilo že naproseno, da uredi to vprašanje s posebnimi pravilniki. Najbrže tuji državljani v naši državi ne bodo uživali kmečke zaščite.

— Gradnja transkontinentalne ceste. Na vprašanje novinarjev kako je z gradnjo mednarodne transkontinentalne ceste ki bo vožila skozi našo državo, je minister javnih del Kožul v Subotici odgovoril, da bo ta cesta dograjena do oktobra. Pri nas se bo začela gradnja v začetku marca, ker je Mađarska svoj del do naše meje že dogradila. O kuluku je minister izjavil, da se mora ves v ta namen zbrati denar porabiti izključno za javna dela in da bo hvaljeval vsakomur kdor mu sponzorira kakršnekoli nerednosti pri upravljanju tega denarja.

— Ne pretiravajmo! V današnji »Politiki« je priobčen dolg članek o Mariboru pod naslovom »Maribor metropola tihotapev in pustolovcev«. Nekaj resnice je res na tem, da gre mnogo tihotapevskega blaga skozi Maribor kakor ga gre čez druga obmejna mesta, da bi bil pa naš lep Maribor prestolnica tihotapev in pustolovcev se nam zdi močno pretirano. Pozabiti ne smemo, da gre do naših listi tudi v inozemstvo in da bodo dobili ljudje tam kaj čudne pojme o naših razmerah, če jih bomo tako opisovali.

— Konkuzi in prisilne poravnave. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 11. do 31. decembra 1935 sledečo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo lanskega leta). Otvorjeni konkuzi v dravski banovini — (2), v savski 1 (4), v drinski 1 (1), v zelski 1 (1), v dunavski 1 (2), v moravski 1, v vardiški — (5), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (3). Razglašene prisilne poravnave izven konkuz v dravski banovini 6 (1), v savski 4 (2), v vrbaski 1, v primorski 1, v drinski 1 (1), v dunavski 4 (1), v moravski 1, Beograd, Zemun, Pančevo — (2). Končana konkuzna postoravanja v dravski banovini — (2), v savski 6 (6), v vrbaski 1 (1), v primorski 1 (1), v drinski 2, v zelski 1 (1), v dunavski 4 (4), v moravski 2, v vardiški 1 (2), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (2). Polne prisilne poravnave v dravski 3 (4), v savski 1 (4), v vrbaski 1, v primorski — (3), v drinski 1 (1), v zelski — (1), v dunavski — (4), v vardiški — (1), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (2).

— Slovenci v Ameriki. V Clevelandu je zadel na božični dan srčna kap Franca Tomšiča, ko se je vračal iz cerkve. Pokojnik je bil doma iz vasi Zverče, fara Hinje, kjer je bil rojen pred 64 leti. V Ameriko je prišel pred 35 leti. V Rockfordu so našli zmurnjenega Matevža Škrinjarja. Na glavi je imel globoko rano, kar je pričalo, da je bil ubit. Policija domneva, da so ga roparji ubili in oropali. Njegovi prijatelji pripovedujejo, da je bil namenjen čez praznike k svoji sestri v Jolietu. V Calumetu je umrl Josip Gorše, star 66 let doma nakje od Črnomlja. Zapustil je ženo in 11 odraslih otrok. Farmerja Alojzija Laknerja, ki je imel farmo 90 milj od Puebla je zadel srčna kap. Pokojnik je bil star 53 let in doma z Dolanjskega, zapustil je ženo in 12 otrok. V Soudanu je umrla Barbara Plantan, rojena Bajuk, stara 54 let. Zapustila je 9 otrok.

— Tabele za dimenzioniranje betonskih in armirano betonskih konstrukcij po švicarskih normah iz l. 1935., ki so z odlokom gradbenega ministrstva (MG br. 34891 z dne 16. novembra 1935) uvedene tudi pri nas, so pravkar izišle izpod peresa inž. M. Vrečka, docenta univerze v Beogradu, in so po vseh knjigarnah na prodaj.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno in spremenljivo vreme. Danes je postalo nekoliko hladnejše in morda bomo le doživeli konec deževja sredi zime. Včeraj je pri nas nekoliko deževalo, v Rogoški Slatini je snežilo. V Zagrebu in Beogradu so imeli tudi dež. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 13, v Skoplju 8, v Rogoški Slatini in Zagrebu 6, v Ljubljani 5, v Mariboru. Zagrebu in Sarajevu 4 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763.9 temperatura je znašala 2 stopinj.

— Vlomilec filozof. V stanovanje peka Dušana Vinčiča v Osijeku je bilo lani 1. decembra vplomieno in je vlomilec odnesel 12.000 Din. Vlomil je ključničarski pomočnik Giuro Rihler, k so ga v soboto zasačili v Zagrebu. Na policiji je priznal da je res vlomil v Osijeku, da je pa porabil denar

za knjige, ki so jih našli pri njem. Moz pravi, da študira filozofijo in ker nima denarja za knjige, ga je moral ukrasti.

— Pretresljiva družinska tragedija. V Siscu je doletela ugledno rodbino Franje Wolfa Weitera težka tragedija. Žena mu je porodila hčerko, pa je na porodu umrla. Živela sta v najlepši slovi in ženina smrt je moža tako potrla, da se je obesil. Pred štiri dnevi je umrl prvi Wolfov otrok večeraj dopoldne pa še drugi. Tako so v 14 dneh umrli vsi štirje člani nesrečne družine.

— Samomor strojnega stavca. Včeraj zjutraj si je kotalč s Sarajevu življenje strojni stavca Ludvik Juhand uslužben v haker-ni Bosanske pošte. Doma je bil iz Zagreba.

— Moža hoče ubiti. Včeraj so orožniki v Virovitici aretirali Dragico Majčec z Turanovec, ki je pred dneva dnevnoma streljala na svojega spečega moža in ga težko ranila. Priznala je, da je hotela moža ubiti že pred pol leta, še predno se je ločila od njega. S sekirno je prišla v sobo, kjer je spal, pa je ropot moža zbudil. V temi ni opazil, da ima žena v rokah sekirko, ki jo je žena brž skrilila in potolažila moža, da je zopet zaspal.

Iz Ljubliane

—lj Neodgovorni električni števec. Meščani uživajo čast, da uporabljajo električne števece, ki so last mestne občine Ljubljanske. Za to čast pa morajo plačevati najemnine za števece. Stroški za popravilo gredo na račun mestne občine in se najbrž rentirajo, saj najemnine nanesejo precej, zlasti če se upoštevamo, da električni tok v Ljubljani ni baš poceni. Toda nad vsem tem se ne pritožijo nihče, saj so Ljubljancani vzor potrpežljivosti. Včasih se kdo pritoži samo zaradi tega, ker mora plačati mnogo več toka, kakor ga je porabil, ker je tok uhajal skozi pokvarjeni števec. Števec je neodgovoren, neodgovorna je pa tudi mestna občina, zato je treba račun poravnati brez čarodona, sicer ti odklopijo tok. Toda vsa čast upravi, ki dovoli, da lahko plačuješ po višji sili porabljeni tok v obrok! Kaj se hočete več?

KINO UNION

TELEFON 22-21

Frančiška Gaal

v najlepši in najnovejši svoji veseloligri, s katero si je trajno osvojila srca filmske publike

Mala mamica

Danes ob 16. 19.15 in 21.15 uri

—lj Mestna ogrevalnica letošnje zimo nima toliko gostov, kakor sicer, kadar je zima ostra. Pred božičnimi prazniki se je zbralo v prostorih ogrevalnice do 30 brezdomcev, zdaj pa jih imajo tam le 18. So to sami revni ljubljanski brezposelniki, ki so našli v poletju zaslužila povečini zunaj na deželi, na zimo pa so jo primahal spet v mesto nazaj. Med njimi niso le navadni delavci, marveč povečini obrtniki, ki ne najdejo zaposlitve pri mojstrih. Gosti ogrevalnice dobivajo na magistratu tudi hrano in sicer iz Delavskega doma.

—lj Barometer ki napoveduje vreme za teden dni naprej. V zvezdi imamo znamenito meteorološko postajo ki je nekakšno središče družabnega življenja naših upokojencev. Sicer pa tudi meščani v splošnem zelo časte vremensko hišico ter ji brezpozorno zaupajo. Vselej, ko jih kakšno bo vreme, gredo v Zvezdo, kjer prouče natančno oba barometra in toplomer. Prejšnje čase so se zanašali tudi na aparat, ki kaže vlažnost zraka. Zdaj je pa še posebna gneča okrog vremenske hišice, kajti meteorološka postaja se je modernizirala. Barometer, ki riše sam diagram zračnega tlaka po papirju, navilem na valjari, ima že za ves teden naprej začitano črto, ker papirja ne menjavajo. To se je izkazalo zelo praktično, ker naši proučevalci vremena lahko prouče hkrati stanje barometra za leden naprej in nazaj ter jim ni treba hoditi vsak dan v Zvezdo. Vsaj ne tvegajo da bi našli nahod.

—lj Slaba kupčija z drvmi. Ker preživljamo letošnje zimo brez mraza, tudi ni nikake kupčije z drvmi. Izanci in Polhovgrajci, ki pripeljejo navadno največ drv v mesto, se brdiko pritožujejo, da morajo oddajati drva napoli zastoj in ne vedo, če imajo plačano deio, drva sama ali le vožnjo.

—lj Predavanje društva »Pravniki«. V četrtek, 16. januarja t. l. ob 18. priredi društvo »Pravniki« v justični palači dvorana št. 79. predavanja. Predaval bo g. namest. viš. držav. tožila in privatni docent dr. Avgust Munda: »Pojem poskusa v največji zakonodaji s posebnim ozirom na nemško narodno socialno pravico. Vabimo vse žlane in prijatelje društva, da se tega zanimivega predavanja v čem večjem številu udeležijo. Odbor.

—lj Na prihodnjem komornem koncertu, ki bo v petek, dne 17. t. m. ob 20. v Filharmonični dvorani bo izvajal znani praški kvartet (Svejda, Berger, Cerny in Večelomov) dva godalna kvarteta in sicer Mozartovega v c-duru, IV godalni kvartet L. M. Škerjanca in Sukov klavirski kvintet, slednjega s sodelovanjem pianista Janka Ravnika. Umetniške vrline Praškega kvarteta so priznane po celi Evropi saj je stalno na koncertnih turnejah in uživa povsod največji ugled. Ker je petkov koncert edini njihov koncert v letošnji sezoni, še posebej opozarjamo na njega. Opozarjamo pa tudi na dejstvo, da izvajajo Škerjanec godalni kvartet, ki se bo ob tej priliki prvič javno izvajal. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

—lj Pevski zbor Glasbene Matice ima izjemoma vajo (mesto v torek) šele v sredo ob 18.20 ženski ob 20. uri moški zbor, v petek ob 20. uri pa ves mešani zbor. Odbor.

—lj Josip Daneš, naš igralec, ki je anan širom domovine, praznuje v petek 17. t. m. jubilej, ki ga doživlja redkokateri igralec. 35 let napornega dela ima za seboj. Nastopil bo za jubilej v igri »Pesem s ceste«. Predprodaja vstopnic je v operni blagajni.

Iz Celja

—c Nakup posestev za mestno ubožnico in mestno avtobusno podjetje. Mestni svet bo na redni seji v petek 17. t. m. ob 18. po poročilih odborov in odgovorih računskih zaključkov bivše mestne in okoliške občine razpravljalo o nakupu posestev za mestno ubožnico in za mestno avtobusno podjetje ter o nateju posojila za nakup teh dveh posestev.

—c Sneg je zapadel v ponedeljek na višjih hrihribih okrog Celja. V dolini je temperatura znatno padla.

—c V celjski bolnici je umrla v ponedeljek 68 letna dnuarica Marija Arzenškova iz Gaberja (Tovarniška ulica 2). Iste dne je umrl v Zagradu 22 v starosti 69 let znani posestnik Robert Cafuta.

—c Direktni prenos prtljage od vlakov v mesto so uvedli v Celju s 1. januarjem. Doslej so smeč nosači nosili prtljago samo od vlakov do izhoda na kolodvoru, potem pa so jo morali oddajati komisionarjem, da so jo nesli dalje v mesto. Ta za potnike neprijetna praksa je sedaj ukinje in so dobili vsi organizirani nosači iste pravice pri izvrševanju svojega posla.

Iz Litije

—c RePortaža s Planice, ki jo je oddajala v nedeljo ljubljanska radijska postaja, je bila zelo zanimiva številne litijske in okoliške radijske poslušalce pa je tudi ta nedelja razočarala. Naša elektrarna ni dajala toka!

—c Prosvetnica Oplenec. Tako se imenuje narodni kolek, ki ga je izdal klub javnikov v Beogradu Prosvetno ministrstvo je priporočilo učenecem vseh šol, da ga pridno nabavljajo. Prosvetnica Oplenec se dobiva na tukajšnji pošti.

—c Sava se vrača v strugo. Zadnje dni je zaradi obilnega deževja Sava močno narasla. Ponekod je celo prestopila strugo. V ponedeljek pa se je pričela motna voda že čistiti in vračati v strugo.

Iz Stične

—c Uspeh Višnjancov v Ivančni gorici. To nedeljo je gostoval v Sokolskem domu v Ivančni gorici dramski odsek Sokolskega društva iz Višnje gore — s študentke »Divji in nedeljski lovci«. Igra sicer nima globlje ideje, je pa ena izmed onih, ki našemu poletželskemu ljudstvu pač najbolj prajo. Igralci so odigrali svoje vloge »dobro prav dobro in številno občinstvo ni štedilo z aplavzom. Posebno g. Fabjan je bil v nekaterih prizorih na zgledni višnji. V zadnjem dejanju je nekakšno pretiraval. Gostovanje Višnjancov v Ivančni gorici je imelo nedvomno lep moralni uspeh in bo gotovo pripomoglo k tesnejšim prijateljskim odnosom med Višnjo goro in Ivančno gorco, kar je pač zasluža obih sokolskih društev!

—c Kovski mojster g. Rome, ki ga je udaril konj s konjtom v trebuh, da so ga morali nemudoma prepeljati v ljubljansko bolnico, je že izven nevarnosti. Našemu vrlimu obrtniku želimo, da bi se kmalu vrnil med nas.

—c Delitev občine Stične? Ker je sedež občine Stične oddaljen pol ure od kolodvora Stične in glavnega prometnega križišča, se občani bivših občin Hudo, Gorenja vas in Muljava izkazuje ne morejo sprijazniti s sedanjim stanjem. Prošnjo za odcepitev je podpisalo preko 80% prebivalstva.

***** MALI OGLASI *****

beseda 0.50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 3 Din, prekliči
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

***** RAZNO *****

RAZNO
Beseda 50 par. davek 3. Din
Najmanjši znesek 8 Din

KAVARNA STRITAR vsak večer koncert, salonski orkester., pjevačice. 5/T

Din 39.—

pri Znamki vrdika ALEKS. OBLAT, Ljubljana, Sv. Petra c. 18. Trgovci popust. 8/R.

VSEGA v IZOBILJU za malo denarja v veliki izbiri zimskih sukenj, oblek. Hutertusov, pumparice itd. pri Praskerju Sv. Petra cesta 14. 6/T

OBČINA SIŠKA
Stev. 25/36.

RAZGLAS!

Ribolov v občinskem ribniku na »Jami« v Zg. Siški, parc. stev. 36 k. o. Zg. Siška se bo oddal na javni dražbi v najem za dobo 5 let v nedeljo dne 19. januarja 1936. popoldan ob 4. uri v občinski pisarni v Zg. Siški. Pogoj so v občinski pisarni na vpogled.

OBČINA SIŠKA

ELITNI KINO MATICA

TELEFON 21-24

Danes ob 4. 7. in 9.15 uri

Največji karakterni igralce sveta HARRY BAUR v vefilmu

MLADOST ZA DENAR

Artistične produkcije iz največjih pariških Premiera! Prvič v Ljubljani!

Musik — Hala

Popolnoma novo!

PREMIERNI KINO

bivalstva ki želi samostojno občino s sedežem pri kolodvoru. Pošlani so bili na bansko upravo tudi vsi potrebni načrti. Kdor pozna krajevne razmere naše občine, mora pač reči, da so želje ljudstva res vredne upoštevanja. Banska uprava je že storila potrebne korake, da se ljudstvu ustreže.

Iz Trbovelj

— Obup mladega dekleta. Kakor je naš list že včeraj kratko poročal, je v nedeljo okrog 1/2 ure opoldne skočila z mostu ženska. Sedaj se je ugotovilo, da je bila obupanka 18 letna Brzica Zofija, hčerka rudarja iz Zabe vasi. Nesrečno dekletje je bolehalo na vodenici in je bila po vsej priliki bolezen tudi vzrok njenega obupnega dejanja. Pred mesecem dni je nesrečnici umrla mati in ko je v nedeljo dopoldne doma rekla, da gre k maši in tu na grob matere, da tam prižge svečo, domačini na njej niso opazili nobenega znaka razburjenja ali posebne potrošnosti. Zato je ubogega očeta, brate in sestre, ki jih je šele pred kratkim zadel tako krut udar, ko so izgubili najdražje, ženo in mater, tem bolj potrla vest, da je Zofija skočila v Savo. Po zadnjih vesteh so nesrečno utopljeno pri Zidanem mostu že našli. Težko prizadev rudarjevi družini na še sožalje.

Iz Maribora

— Nameščenci in nameštenke. V četrtek 16. t. m. bo ob 20. veliko javno zborovanje privatnih nameščenec v dvorani pri »Novem sveuč« v Jurčičevi ulici. Poročali bodo tudi delegati iz Ljubljane.

— Kočijaž so sukno ukradli. Včeraj je neznan dolgoprstež ukradel kočijažu Francu Raku z voza še skoraj nov zimski plašč. Rak je svojo nesrečo poročil policiji.

— Roko mu je razmesarilo. V nedeljo dopoldne je v Ribnici na Pohorju 16 letni posestniški sin Anlon Knauer s slomorenico pripravil krmo za živino. Nesrečno naključje je hotelo, da je deček prišel z dšno roko med nože slomorenice, ki so mu roko nevarno razmesarili. Mladega poškodovanca so odpremili v mariborsko bolnico.

— V telovadnici zbor! Sokolsko društvo Maribor-matica opozarja svoje izvršujoče članstvo, da je začela 18. t. m. redna telovadba vseh oddelkov. K polnoštevilni udeležbi poziva našelstvo.

— Deklica — tatica — beratica. Policiji dela 15 letna Jožeta B. iz Radvanja velike preglavce. Ze šestokrat so jo zasačili, da se je vozila na ukradenem kolesu. Čeprav tako mlada, je ukradla že okoli 5 koles. Včeraj pa so dekleko ponovno prijeli. Tokrat pa ne zaradi tatvine marveč zaradi beračenja. Kakor izgleda, bo dekleta težko spravili nazaj na pravo pot.

— Krčevinski Sokoli so zborovali. Pretoklo nedeljo je bil v krčevinskih šoli redni letni občni zbor Sokola Maribor III. Zborovanje je bilo zelo dobro obiskano, udeležil pa se ga je tudi zastopnik mariborske mestne policije. Po izprnih poročilih, ki so pokazala velike uspehe sokolske vzgoje, je bil pri volitvah izvoljen prof. Struna za starost, g. Jaki pa za podstarost.

KAJ BIMORALA VEDETI VSAKA MLADENKA

»Nikar ne obupavaj, sem dejala, »kaj takega se primerja mnogim deklam. Stvar pa same čisto poslabšajo, ko počenajajo. »ar ni dobro«. Vedela je, da sem uganila vzrok njenega obupavanja. Občutila je, kakor da bi bila zavrnjena, ker je imela temno in ovenelo kožo z razširjenimi znojnicami in zajeclaci. Za vedno se rešite vseh napak svoje polti tako, da bo Vaša koža postala bela, čista in lepa, samo po naslednjem lahkotnem in cenemem načinu. Uporabljajte vsako jutro pred pudranjem kremo Tokalon, bele barve (ni mastna). Njene dragocene sestavine, ki čistijo, osvežujejo ter napenajo kožo, udkujejo naravno magično tudi na najgrš polt. Ze v 3 dneh boste navdušeni nad svojo dražestjo. Ta enostavni recept je prinesel mnogim mladencam olajšanje in srečo — kar ve učina mater. Poizkusite kremo Tokalon, bele barve še danes.

nasirajte v našem listu!

Razvoj skrbstva za slepe v Sloveniji

Zavod za slepe bo treba čim prej iz Kočevja premestiti nazaj v Ljubljano

Kočevje, 12. januarja.

Šele leto osvojenosti je prineslo slovenskim slepim lastni zavod. V bivši Avstro-Ogrski so bili slovenski slepi, v kolikor sploh bili v zavodih, nameščeni v zavodu za slepe v Gradcu, Lincu in drugod. Prvi slovenski zavod je dobil svoje prostore v sedajni vojašnici vojvode Mišiča v Ljubljani. Kmalu pa se je preselil v sedanjo žensko bolnico. Tu se je leta 1919 osnovala tudi prva slovenska šola za slepe. Žal pa se je zavod že leta 1922 zopet selil. Stavba se je namreč porabila za

šoloobveznih slepih otrok. Nujno je potrebno, da se vprašanje zavoda za slepe v Kočevju čim prej reši. Treba je pomisliti, da ta zavod, ki je prav za prav šola za slepe, spada brezpogojno v naš slovenski center v Ljubljano. Za to govore pedagoški, znanstveni in zdravstveni razlogi. Iz pedagoških ozirov mora imeti ustanova stik s pedagoško in znanstvenimi ustanovami. Takšne ustanove imamo Sloveniji samo v Ljubljani. Iz šolskih ozirov mora biti v bližini zavoda glasbena šola ter druge ustanove, katerih se zavod

Slepi otroci vpričajo »Snežulčico«

žensko bolnico, kateremu namenu odgovarja še danes. Zavod pa se je to pot preselil v Kočevje.

Ze ob preselitvi zavoda v Kočevje, pa se je ugotovilo, da stavba, niti kraj, ne odgovarjata takšni ustanovi. Jasno je, da bo treba to važno ustanovo čim prej premestiti zopet nazaj v Ljubljano. Radi pomanjkanja prostorov so morali iz zavoda leta 1929 odpustiti vse starejše slepe tako, da sta zdaj v zavodu v Kočevju le osnovna in obrtna šola.

Za starejše slepe dolgo ni bilo nič poskrbljeno. Vendar se je končno delavnemu društvu »Dom slepih« posrečilo otvoriti lanske leto dom za starejše slepe v Škofji Loki. V ta dom se sprejemajo starejši slepi proti zelo zmerni mesečni pristojbini, ki je za revne slepe prav minimalna. Zavod za šoloobvezne slepe, ki je v Kočevju, more zdaj radi pomanjkanja prostorov sprejeti samo 40 gojencev. Letošnje leto je radi tega ostalo brez pouka 16

lahko poslučuje pri izobrazbi gojencev. Iz zdravstvenih razlogov mora imeti zavod v bližini bolnico z dobro organiziranim očetnim oddelkom.

V naši državi sta še dve šoli za slepe, ena je v Zagrebu, druga pa v Zemunu. Le naša slovenska šola je v tako neprikladnem kraju.

Zanimalo bo gotovo marsikoga kako se šolajo naši slepi otroci v Kočevju. Vsak šoloobvezen otrok dovrši v zavodu najprvo osnovno šolo. Nato pa se prevede v košarsko delavnico, kjer se uči košarske obrti. Dekleta se uče iz košarstva le finjših del ter se radi tega izobrazujejo tudi v ženskih ročnih delih.

Vsem gojencem zavoda se pa nudi pouk v glasbi. V zavodu se poučuje: klavir, harmonija, citre, vijolina in čelo. Gojenci imajo svoj pevski in dramatični zbor. Prireja igre in glasbene produkcije. Nastopili so pa tudi že v ljubljanskem radiu.

Nov način namakanja suhe zemlje

Temelj je omrežje prekopov, po katerih se pretaka voda ob namakalnih ceveh

Po vsem svetu govore zdaj o namakanju puščaj in nerodovitne zemlje. Vodno gospodarstvo je postalo ena najmodernejših gonilnih sil moderne tehnike, ker vse kaže, da je vode na zemlji vedno manj. Največ se dela na tem polju v sovjetski Rusiji. To je razumljivo, če pomislimo, da zavzemajo suhi kraji v Rusiji 12.000.000 ha in da bi se na tem ogromnem zemljišču lahko lepo razvijalo poljedelstvo. Padavin je bilo v teh krajih v letih 1892 do 1927 povprečno 280 mm na leto. Silna vročina, solnce in topli vetrovi pa pomagajo, da padavine hitro izhlapijo, tako da rastline ne dobe vode, da bi mogle rasti. Ogromne ravnine so na mnogih krajih pokrite skoraj vse leto z ožga-

no stepno travo in so za poljedelstvo praktično brez pomena.

V teh krajih so preizkusili že mnogo načinov namakanja. Dosedanje naprave so zadoštvale samo za majhna gospodarstva, in na manjših zemljiščih. Za velika zemljišča suhih krajev je bilo treba mnogo naprav. Poleg tega so dosedanje načini namakanja neprimerni, ker porabijo mnogo gniline sile, ki jo je težko dobiti, zaležejo pa malo. Samo za prenašanje cevi in strojev je treba mnogo ljudi, za izdelovanje cevi se rabi mnogo kovine, v prometu se izgubi mnogo energije, intenzivnost namakanja je majhna. Za velike gospodarske enote torej ta način namakanja ni priporočljiv. Zato iščejo v Rusiji

nova pota. Suho zemljo je treba namakati enostavno, poceni hitro in učinkovito. Akademija znanosti Vladimirja Iliča Ljennina je izdala v tem pogledu zanimivo knjigo: »Doždevanje«, v kateri so zbrani sadovi poskusov in opazovanj s hitrotehničnega zavoda na srednji Volgi. Po mnogih težavah je dozel v glavah sovjetskih inženjerjev nov, povsem neobičajen način namakanja velikih prostranstev suhe zemlje.

Temelj je omrežje prekopov, po katerih se pretaka voda in ki vodijo ob namakalnih ceveh, oddaljenih druga od druge 300 do 400 m. Ob vsakem prekopu se pomika jo po navadni poljski poti traktorji, ki potiskajo vodo v cevi, napeljene 4—6 m nad zemljo. Te namakalne cevi sestavljene iz dveh osnovnih delov: vseh balonih aerodinamične oblike. Vso konstrukcijo vleče močan traktor zaprežen v sredini. Voda pritiska skozi luknjice iz cevi in pada v obliki razpršenih kapljic na zemljo. Ta aparat so že preizkusili in izkazalo se je, da se inženjerji niso zmotili. Z njim se da v eni uri namočiti 1 ha suhe zemlje s 100 mm, pri količini vode 200 mm sta potrebni 2 uri. To velja za cevi, oddaljene druga od druge 200 m in za hitrost 5 km na uro. Stroški pa niso večji kakor pri dosedanjem načinu namakanja. Če pa upoštevamo velike tehnične prednosti te konstrukcije moramo priznati novemu aparatu lepo bodočnost. Po dosedanjih izkušnjah delajo namakalno napravo za širino 300 m. Zaenkrat pa še ni jasno ali se bo dala ta naprava v praksi in v večjem obsegu uporabiti. Odločila bo sistematična elektrifikacija. Balone bi bilo treba polniti tudi na električni pogon, kar bi bilo najcenejše. Baloni, ki bodo služili za namakanje suhe zemlje bodo zgrajeni tako, da jih bodo lahko rabili tudi v vojaške svrhe in za razna agrotehnična dela.

Lindberghova žena

Ves svet se zanima zdaj za usodo Lindberghove družine. Sledil ji je na vožnji do morske obale, ob vkrcanju na parnik na vožnji preko oceana. Po vsem svetu so se ljudje zanimali, kam se je namenil Lindbergh v Evropi, da uide svojim sovražnikom, ki neprestano strežejo po življenju njegovemu otroku in ki so mu ugrabili in ubili najdražje, njegovega prvorojenca. Zalostna pot, podobna svetopisemskemu begu Marije pred Herodovimi morilci. Lindberghovo ime je znano po vsem svetu, povsod ga izgovarjajo s spoštovanjem in sočutjem; ljudje pa pozabljajo na tisto, ki nosi najtežje breme, na Lindberghovo ženo.

O nji se ni nikoli mnogo govorilo. Živela je v senci slave svojega moža samo za svojo družino. Ljudje so pač skitili njeno bolelo, ko ji je bil ukraden in umorjen njen prvorojenec in zopet morajo misliti na njo zdaj, ko beži, da reši svojega drugega sina. Najnesrečnejša žena med ženami, žena slavnega moža, čije življenje je zastrto z najstrašnejšo senco, kar jih more zadeti mater, z grozo pred umor-

rom otroka, z grozo, ki jo je že preživela in ki jo preganja dan za dnem, teden za tednom, leto za letom. Zapustila je rodno grudo, svojo domovino, svoj dom, svoje prijatelje, da si ustvari v tujini nov dom, tako trden in varen, da bo mogel v njem v miru in na varnem dorasčati njen drugi otrok. Ali se ji bo to posrečilo?

Poroka Fochovega nečaka

V Parizu so imeli te dni imenitno poroko v francoskih vojaških krogih. Huzarski poročnik Becourt-Foch, vnuk maršala Focha, se je poročil s hčerko poveljnika visoke letalske šole generala Houdemona. Za tako imenitno poroko bi bila najprikladnejša kapelnica hrama Invalidov, toda maršalova rodbina je smatrala za nedostojno sklepati zakonsko zvezo nad grobnico, kjer spi večno spanje znamenitega v svetovni vojni. Zato sta se mlada poročila v cerkvi sv. Frančiška Ksaverija.

Maršalov vnuk ima dvojno ime na podlagi francoskega zakona, ki daje vnuku junaka, padlega v vojni brez potomstva, pravico, da nosi njegovo ime. Maršal Foch je imel namreč sina, ki je padel na polju slave in čigar smrt bi bila pomnila konec njegovega slavnega imena. Dolgo je stal na skromnem pokopališču v zapadni Franciji lesen križ z napisom »Germain Foch, kadet aspirant 131. pešpolka, padel na polju slave pri Gorcy dne 22. avgusta 1914«. Zdal je ta križ zamenjan s kamnitom spomenikom in maršal Foch je do svoje smrti vsako leto hodil s svojo ženo iz bretonske vasice, kjer je preživel počitnice, moht na grob svojega sina blizu reke Meuse. Predno se je vrnil, je stopil še k drugemu nagrobnemu spomeniku, postavljenemu na kraju, kjer je padel kapitan Becourt, maršalov zet, oče sedanjega huzarskega poročnika Becourt-Focha. Kaplana je zadela nemška krogla v trenotku, ko je vodil svojo stožnico v napad in sicer tudi usodnega dne 22. avgusta 1914.

Novoletna darila angleškega kralja

Skoraj ves mesec december skrbli angleški kralj Jurij V. veselo leto za nakup božičnih, zlasti pa novoletnih daril. Seznam obdarovancev bi že sam napeljal celo knjigo in predno ga sestavimo, se moramo zbrati kronski svet, ki mu prisostvujejo razen kralja in kraljice visoki dostojanstveniki dvora, protokola in kraljeve zasebne blagajne. Toda največjo odgovornost nosi pri tem prvi kraljev komornik Richard Howlett. Kraljica po svoji volji hodi po trgovinah in kupuje darila, kralj pa tega ne more. Dvorna etiketa mu ne dovoljuje vstopiti v trgovino, če je prej ne zapuste odjemalci, ki se slučajno mude v njih.

Kralj Jurij V. je pa preveč skromen in preprost mož, da bi se ravnal po teh strogih predpisih dvornega ceremonijala. Zato raje pošilja po trgovinah svojega prve-

ga komornika, da sam kupi vse potrebno. Ko je Richard Howlett prvič opravil to delo, je bil v hudi zadrugi in zato je priredil v predobah kraljevske palače razstavo izbranih daril, izmed katerih je kralj doletel tista, ki so mu ugajala. Pozneje se je pa komornik še navadil na kraljev okus in zdaj kupuje božična in novoletna darila sam, kralj jih pošlje obdarovancem, ne da bi jih prej pregledal.

Zarotniki s sveto lobanjo

Angleška tajna policija v Kahiri je prišla v gornjem Egiptu in na sudanski meji na sled zaroti v zvezi s sveto lobanjo Mahdija, ki je igral v zgodovini Egipta za Anglijo usodno vlogo. Mahdi je bil vodja dervišev in v krvavi bitki z Angliji je pripravil generalu Gordonu tragičen konec. Ko je bil Gordon poražen, je del Mahdij nabošt njegovo glavo na kopje in jo postavil pred svoj šotor. Pozneje se je lord Kitchener za to krvavo osvetilo v bitki pri Omdurmanu. Mahdi je bil že mrtev, toda granate angleških topov so razrile njegov grob in razmetale njegove telesne ostanke na vse strani. Mladi angleški častnik, ki je bil v civilu arheolog, je kljub temu našel Mahdijevo lobanjo, pa jo je moral po naročilu angleške tajne službe brez pric zakopati v Nubijski puščavi.

Pred dobrim letom se je pa razmela vest, da se je napotilo v puščavo več dervišev iskat Mahdijevo lobanjo. Ni znano, ali so jo našli, toda lobanjo, ki so jo prinesli s seboj so proglasili za Mahdijevo in to je zdaj največja svetinja gornjega Egipta, Sodana in Nubije. Z njeno pomočjo netijo sovražstvo fanatičnih prebivalcev gornjega Egipta, dervišev in potujočih Arabcev, proti Angležem, Angleški tajni službi je bilo to znano in tako so zarotnike presenetili v hiši nekoga arabskega trgovca. Sedeli so okrog mize, na kateri je ležala sredi goratih svet lobanja. Ko je vdril v sobo policija, so sveče ugasile in lobanja je izginila. Derviši zagotavljajo, da je Mahdijevo lobanja resna in da bo nekoga dne vodila v boj vse, ki sovraži Anglijo.

RADIO

Cefrek, 16. januarja.
12.00: Slovenske narodne (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Koncertni ples (plošče). — 14.00: Vremenska napoved, poročila, obvestila. — 14.15: Radijski orkester: Schubert: Simfonija H-mol, Beethoven: Očenaša, simfonija št. 1. — 14.40: Slovenska zasedba (g. dr. Rudolf Kolarič). — 15.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 15.30: Nacionalna ura: Predavanje Slovenskega saveza — iz Beograda. — 16.00: Ili, večer francoske glasbe: Predava in na klavirju I. struna g. prof. L. M. Škerjanc. — 16.00: Polovanje od severa proti jugu (radijski orkester). — 16.30: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 16.45: Predavanje iz kavarne »Mehaničnik«.

Petek, 17. januarja.
12.00: Angleška ura: Ob 60 letnici rojstva dr. Gregorja Ketteja (g. dr. Rudolf Kolarič). — 12.00: Vremenska napoved, poročila, obvestila. — 12.45: Vremenska napoved, poročila, obvestila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Zvoki iz Balkana (plošče). — 14.00: Vremenska napoved, poročila, obvestila. — 14.15: Radijski orkester: Očenaša, simfonija št. 1. — 14.40: Slovenska zasedba (g. dr. Rudolf Kolarič). — 15.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 15.30: Nacionalna ura: Lesna arhitektura v Savski banovini (Ivo Franjo) — iz Beograda. — 16.00: Predavanje iz Beograda: Ljubljanski metak. — 16.30: Internacionalni prenos iz Berlina. — 16.45: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 17.15: Operni napovedi: Sodelujejo: g. dr. Ivica Čankarjeva, g. Svetozar Banovec in radijski orkester.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

na njegov račun. Zid je pa sedel tiho in zadovoljno, poln nekega posebnega, budnega mira. Sedel je kakor v vati, gospodje niso mogli do njega.

To je grizlo zlasti koščena, pikrega tajnega svetnika Pfluga. Niso mogli naprej, preiskava se je zavlačevala, zid se je norčeval iz vseh. Pflug je prošil predsednika Gattisberga, naj skliče plenarno sejo, češ, da ima svoj poseben predlog. Deset članov komisije se je zbralo in v napetem pričakovanju so gledali tajnega svetnika.

Le-ta je stal ozek in okleščan kakor trska z jastrebim nosom, tankimi ustnicami in lakomimi, trdimi očmi. Delal je, da so doslej preiskovali samo glede zločinca razžaljenja veličanstva, zaradi veleizdaje in sleparij pri kovanju denarja. Zdal je pa že čas, da preiščejo tudi druge grde židove zločine. Državni kazenski zakon kaznuje s smrtjo žida, ki telesno obuje s kristjanko. Pflug je trdil, da je splošno znano, kako grdo je žid sramotil krščanska dekleta, kako je zapeljeval odlične dame in preproste žene. Cas je torej, da se razširi preiskava tudi na te zločine.

Kupuj domače blago!

Lion Feuchtwagner:

128

Žid Süß

Roman

— Zakaj greni življenje nam in sebi Süß? Saj je vendar jasno, da mora na krvniškem vozu naravnost v pekel. Nikar naj ne jemlje s seboj toliko bremen. Prizna naj vse kakor se spodobi.

Süß se je smehljaj, govoril je z njim v istem tonu in slednjič je menil, da ne morejo obesiti višje nego na vesala. Igral se je s tem suhoparnim neotesancem, zdaj pa zdaj mu je vrgel grizljaj, da je tajni svetnik že mislil, da ga ima v pesteh, toda Süß se mu je zopet izmuznil, prijazno nasmejan in pustil ga je stari široko odprtih ust.

Tudi drugi so poskušali svojo srečo na prebrisanim grešniku. Posečali so ga vedno pogostejše, ga opazovali, mu prigovarjali zlepa in grozili. Süß, čigar gotovost ni več izvirala iz tega sveta se je iz njih skoraj norčeval, bil je poln poglavitve, zaničujoče vzvišenosti. Na svoj proces je gledal z drugega sveta, kakor

iz poznejšega stoletja. v duhu so ga zabavali gospodje, njihove posebnosti, njihovi triki in zvijače, s katerimi so ga skušali ujeti. Ubožci! Kako se trudijo, peha jo in pote. Kako vohajo in brskajo, kako bulijo z očmi na pot, o kateri mislijo, da vodi navzgor. Kariera! Kariera! In kako so radovedni, kako ga opazujejo začudeno in brez najmanjšega žarka svetlobe, kako ga love v mreže brez vsakega čuta, kako topo vohajo okrog njega. Dva ali trije so kazali dobro voljo in med dolgo preiskavo so se skoraj nagibali k temu možu, ki je bil sicer podleže, toda zaradi njegovega prodornega razuma in krepke duševnosti je bil nekaj neobičajnega in dražega. Süß je opazoval skoraj z nežno porogljivostjo, kako sta prihajala tudi oba tajnika: mlada, zvita, ambiciozna, da bi na njem poskusila svojo srečo in spretnost. Revčka omejena! Dovolj jima je, da sta zlezla nanj kakor ščeneta, potem ju je pa rahlo in brezbržno brcnil od sebe.

Vsi ti moške so bili srednje nadarjeni. Srednje nadarjen je bil tudi tajnik Johann Kristof Pflug, gonilna sila preiskovalne komisije. Njemu je bila pa mržnja do židov razbistrila razum in ga napravila iznajdljivega. Ta koščeni pikri, strupeni

mož si je izmišljal tisoče odtenkov: kako bi pokazal Süßu svoj gnus in zaničevanje in če bi bil v celici še prejšnji Süß, bi bil gotovo preživel na njem grozne muke. Tajni svetnik se je moral vsakokrat prisiliti, da je vstopil v židovo celico in v njegovi navzočnosti je čutil skoraj fizičen odpor. Smatral je pa za svojo dolžnost vedno znova prisiliti k tom tega podleza, najslabšega med ljudmi. Teptati njegovo človeško dostojanstvo in naslajati se nad njegovo sramoto. Ko se mu to ni posrečilo, je bil ves nesrečen, zapuščaj je izčrpan celico, pa se je vedno znova vračal. Süß ga je gledal porogljivo in ponižujoče. Če bi bil ta napihneni gospod zvedel, da je oče zaničevanega žida in ničvrednega Heydersdorff, feldmaršal in baron, bi se bil ves njegov svet zrušil.

Noben advokat ni hotel prostovoljno zagovarjati žida. Bilo je jasno, da bo obsojen. Bili so se, da bi spravi v nevarnost svojo bodočnost, če bi ga zagovarjali. Sodišče je moralo torej samo določiti obtoženco zagovornika. Komisija je določila za to delo zelo visoko plačo, ki se je krila iz zaplenjenega premoženja finančnega ravnatelja in zagovor je povelila advokatu dvornega sodišča licenciatu

Mihaelu Andreju Möglingu iz ugledne rodbine, katere člani so bili že skozi dolga leta v parlamentu. Le-ta je moral torej v Stuttgart, da je predložil sodišču svoj zagovor. In za to delo je dobival izredno visoke dijete. Namignili so mu, naj se nikar več ne trudi, saj itak vsi vedo, da bo ta obramba brezuspešna.

Toda licenciat Mögling, pošten svetlo-lasec rdečih, otroških lic, okroglega, prijaznega, lepo zalitega obraza je bil vester mož, svojega naloga je vzel na moč resno, begal je, se potil in pisal. Gospodje od inkvizicijskega sodišča so se smejali, žid sam se je smehljaj. Temu dobremu možu so silno otežkočili njegovo delo. Zatajili so pred njim važne listine, protokole poedinih zasliševanj so mu pa naravnost odklonili. Dočim je mogel Süß sicer sprejemati vse posete povsem nemoteno, so delali ubogemu licenciatu vse mogoče ovire, kadar se je hotel spopazniti s svojim klientom bodisi pisмено ali ustmeno. Toda to ga ni plašilo. Pošteno, vneto in brez nadarjenosti je opravljal svoje odvetniške posle.

Süß je bil stalno na Hohenneuffnu in ravnal so z njim lepo. Okrog njega so bili gospodje od inkvizicijskega sodišča in njihova telesa, duše in žepi so procvitali